

ספרי' — אוצר הספרים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

שלח

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ח

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושבע לבריאה

לעילוי נשמת
הת' ר' חיים אלי' ב"ר אליעזר ע"ה
מישולבין
נפטר ערב ראש-חודש תמוז ה'תשל"ב
ת. נ. צ. ב. ה.
נדפס ע"י משפחתו שיחיו

כתובתינו באינטרנט: <http://www.torah4blind.org>

שלה

הגילוי ד'מקדש אד' כוננו ידיך" במקום זה ("שבע מאות ושבעים") שבו הוא חי ועבד ופעל עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו. הסך-הכל דכל עבודתו.

ודוקא ע"י סיום העבודה כחצי כדור התחתון – "מעליך" ומגלין את כל הבנין של "מקדש אד' כוננו ידיך" כולל גם הגג של הבנין, אשר "מלך המשיח... עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם"⁵ – כל זה "מתעלה" (נפעל) על-ידי העבודה (הגבהה) של התחתון ביותר.

...כולל ועיקר – בהבאת הגאולה האמיתית והשלימה, אשר כדי שהקב"ה יפעל זאת בשלימות הוא זקוק (כביכול) להשתתפותו של כל יהודי, ודוקא נשמה בגוף, שע"י "מעשינו ועבודתינו" באה הגאולה, ונחוץ כביכול שהיהודי יסכים לזה, ויתירה מזו – שהוא ירצה ויכריז, שלא רק ש"הגיע זמן גאולתכם", אלא ישנה כבר הגאולה בפשטות. כמדובר לעיל שגאולה היא מלשון גילוי – הגילוי דאלופו של עולם ב"גולה" (שנפעל ע"י עבודת היהודי בגלות).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. "מיסודו של רבי משה הדרשן" בפרשת ציצית

בסוף הפרשה, לאחר שרש"י מפרש כמה וכמה פסוקים ומלים בפרשת ציצית, עד למלים האחרונות "אני ה' אלקיכם", הוא מביא כמה ענינים "מיסודו של רבי משה הדרשן"¹: בתחילה הוא אומר "למה נסמכה פרשת מקושש לפרשת עבודה זרה"², לומר שהמחלל את השבת כעובד ע"ז, שאף היא שקולה כנגד כל המצוות³, והוא מסיים: "ואף פרשת ציצית, לכך נסמכה לאלו, לפי שאף היא שקולה⁴ כנגד כל המצוות". לאחר מכן מצטט רש"י את המילים "על כנפי בגדיהם", ואומר "כנגד ואשא⁵ אתכם על כנפי נשרים וכו'" (כדלהלן בסעיף ב'). ולבסוף הוא מצטט את המילים "פתיל תכלת" ומבאר "על שם שכול בכורות וכו'", (כדלהלן בסעיפים ג' וד').

מכך שרש"י מביא שלושה ענינים אלו לאחר פירושו על "אני ה' אלקיכם" – למרות שאת הטעם לסמיכות שבין פרשת ציצית לפרשיות הקודמות יש להבין מיד בתחילת הפרשה⁶, וכן המילים "על כנפי בגדיהם" ו"פתיל תכלת" מופיעות בתחילת הפרשה –

ובין⁷, שבכך אין הוא מתכוון כל כך

ב. הקשיים על שני הקטעים הראשונים

בנוסף לכך, מתעוררים כמה קשיים על כל אחד משלושת הביאורים הללו עצמם, ובמיוחד הפירוש על "פתיל תכלת", שהוא בלתי מובן כלל, כדלהלן בסעיפים ג' וד'.

בפירושו "למה נסמכה..." אומר רש"י, שציצית שקולה כנגד כל המצוות, וכהוכחה לכך הוא כותב "שנאמר: ועשיתם את כל מצותי". ולכאורה: הפסוק "וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם" מופיע לפני הפסוק "למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי", ומדוע מצטט רש"י את הפסוק המאוחר יותר?⁸

גם בקטע השני, על המילים "על כנפי בגדיהם", יש מספר דיוקים. מה שבולט לעין

(1) בש"ח כאן (בשם נח"י), שרק "למה נסמכה וכו'".
 העתיק מיסודו של ר"מ הדרשן. אבל ממ"ש רש"י "על כנפי בגדיהם כנגד כו' .. פתיל תכלת כו'". בסוף הפרשה, מוכח שגם זה הוא מיסודו של ר"מ הדרשן, כמ"ש הרא"ם כאן.
 וכו"ה בחוקוני כאן. וגם לפי דעת הנח"י שהם דברי רש"י עצמו – מוכרח לומר, שזה בא עכ"פ בהמשך להפירוש למה נסמכה כו'.
 (2) וממ"ש רש"י ענין זה בפ' ציצית ולא בפ' מקושש, מוכח שהסמיכות דפ' מקושש לפ' ע"ז אינה קשה (בדרך הפשט) ווהי רק הקדמה ל"ואף פ' ציצית כו'".
 (3) ראה גם חולין ה, סע"א. אבל ראה לקמן הערה 31.
 (4) ראה גם מנחות מג, ב – הובא להלן הערה 9. אבל ראה לקמן ס"ז.
 (5) יתרו יט, ד.
 (6) ראה רש"י ריש פרשתנו שמפרש "למה נסמכה פרשת מרגלים כו'" לפני שמפרש התיבות "שלה לך".
 (7) ומכ"ש שכצ"ל לדעת הנח"י דלעיל הערה 1.

(8) שהרי רש"י אינו מפרש (מלבד במקומות ספורים) למה נסמכה כו' (וראה לעיל הערה 2) וטעמי המצות (וראה לקו"ש ח"ח ע' 42).
 (9) בפרט שבמנחות שם: וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' שקולה מצוה זו כנגד כל המצות כולן. וראה גם פרי"ש כאן (טו, טז) ד"ה וזכרתם.

דעם גאַנצן בנין פון „מקדש אד' כוננו ידיך“, ביז אויך דעם גג של הבנין, וואָס „מלך המשיח . . עומד על גג בית המקדש והוא משיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“⁵ – ווערט דאָס אַלץ „אויפגעהויבן“ (אויפגעטאַן) דורך דער עבודה (הגבהה) פון דעם תחתון ביותר.

... כולל ועיקר – אין ברענגען די גאולה האמיתית והשלימה, וואָס כדי דער אויבערשטער זאָל דאָס דורכפירן בשלימות דאַרף ער (כביכול) האָבן די השתתפות פון יעדער איד, און דוקא אַלס נשמה בגוף, אַז דורך „מעשינו ועבודתינו“ קומט די גאולה, און מ'דאַרף כביכול אָנקומען אַז דער איד זאָל מסכים זיין, און נאָכמער – ער זאָל וועלן און מכריז זיין, אַז ניט נאָר וואָס „הגיע זמן גאולתכם“, נאָר ס'איז שוין דאָ די גאולה בפשטות, כמדובר לעיל אַז גאולה איז מלשון גילוי – דער גילוי אלופו של עולם אין „גולה“ (וואָס ווערט דורך דער עבודה פון אַ אידן אין גלות).

(משיחת יום ב', כ"ח סיון תנש"א)

5) ילקוט שמעוני ישעי' רמז תצט.

ויש לומר, שכשם שזהו בנוגע לכללות ענין הגלות וגאולה, כך הוא גם בנוגע להמקום פרטי שנמצאים בו ב"חצי כדור התחתון" – שהיות שזהו (ה"מקדש מעט") המקום ששם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו קבע את מקומו, כהמקור להפצת המעיונות חוצה בכל העולם כולו, הרי דוקא במקום זה וממקום זה נפעלת הגאולה ובנין בית המקדש השלישי, "מקדש אד' כוננו ידיך".²

דאף-על-פי שמקומו בארץ הקודש, בירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – אבל מכיון שזה נפעל על-ידי "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"³, ובפרט בסיום של זמן הגלות ע"י העבודה ד"יפוצו מעינותיך חוצה" – הרי יש כבר במקום זה, ודוקא במקום זה, כל ההכנה כולה לה"מקדש אד' כוננו ידיך",

ער שתיכף ומיד נמשך במקום זה הגילוי של "מקדש אד' כוננו ידיך" – שהרי זהו מה ש"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו יכול לתבוע ולהביא בפועל, שלכל ראש בא

הוא, שלאחר שרש"י מפרש שהמלים "על"¹⁰ כנפי בגדיהם" הן "כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים", הוא מוסיף: "על ארבע כנפות, ולא בעלת שלוש ולא בעלת חמש"¹¹, כנגד ארבע לשונות של גאולה, שנאמר¹² במצרים: והוצאתי, והצלתי, וגאלתי, ולקחתי". ולכאורה: המילים "על ארבע כנפות" מופיעות בפרשת תצא¹³, ולא בפרשתנו, ומדוע חשוב לפרש כאן את "על ארבע כנפות"?

ג. כיצד רומז "פתיל תכלת" למכת בכורות?

לאחר מכן מצטט רש"י את המלים "פתיל תכלת", ומפרש: "על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא, ומכתם היתה בלילה, וכן צבע התכלת דומה לרקיע המשחיר לעת ערב". (ולאחר מכן הוא ממשיך ואומר "ושמונה חוטים וכו'", כדלהלן בסעיף ד').

יש להבין:

א) בפירוש רש"י מדוייקות גם המלים שהוא מצטט לפני פירושו, ולא רק המלים של הפירוש עצמו. כפי שרואים בבירור בפירוש זה, שבתחילה, כשהוא מפרש את הפרשה על פי הפשט, הוא מצטט רק את המילה "תכלת",

(10) הטעם שרש"י מעתיק גם תיבת "על" – יש לומר בפשטות לפי ש"על כנפי בגדיהם" הוא כנגד "על כנפי נשרים". ויומתק ביותר ע"פ מ"ש לקמן הערה 35, ש"על כנפי נשרים" קאי (גם) על "ויסע מלאך האלקים גו" – ראה פרש"י יתרו יט, ה.

(11) בגוי"א כאן (וכ"ה בשי"ח כאן), שכונת רש"י בי"לא בעלת חמש" היא שאין חיוב "לעשות ה' ציצית בה" כנפים". אבל מפשטות לשון רש"י "ולא בעלת חמש" – ובפרט שזה בא בהמשך ל"ולא בעלת שלש" (שבעלת שלש אינה חייבת כלל בציצית) – משמע (שע"פ דרך הפשט), בעלת ה' כנפות אינה חייבת כלל בציצית, כמ"ש הרא"ם כאן, וראה לקמן הערה 34.

(12) וארא ו, ר"ז.
(13) כב, יב.

(* להעיר, שאפילו בלימוד בדרך ההלכה, פירוש הכתוב (תצא כב, יב) הוא, שהחיוב "גדילים תעשה לך" הוא רק בבגד ד' כנפות, ומאן דמוחיב בעלת ה' כנפות הוא רק מצד הריבוי ד"אשר תכסה בה" (ובחיים יח, ב. מנחות מג, ב. שו"ע אדה"ו אר"ח ריש ט"ו).

ובפירוש אשר "מיסודו של רבי משה הדרשן" הוא מצטט את המלים "פתיל תכלת". אך לכאורה, גם פירושו "על שם שכול בכורות..." קשור רק למילה "תכלת", ולא למילה "פתיל"?

ב) אמנם, מכת בכורות היתה בלילה, כאשר הרקיע נראה כתכלת, אך מהו הקשר בין הרקיע לבין מכת בכורות, עד כדי כך שאומרים, שמשום שצבע התכלת דומה לרקיע אשר בזמן מכת בכורות, לכן "פתיל תכלת" רומז למכת בכורות?

ג) מכך שהרקיע "משחיר לעת ערב", כלומר, שאז צבעו התכול כהה יותר מאשר ביום, מובן, שבליילה הוא "משחיר" יותר. וכיצד ייתכן לומר, שתכלת הציצית, שצבעו דומה לרקיע אשר "לעת ערב", יהווה רמז למכת בכורות, אשר מכתם היתה (בחצות הלילה)?

ד. "ושמונה חוטים... כנגד שמונה ימים"

באותו "דיבור המתחיל" ממשיך רש"י לאחר מכן ואומר: "ושמונה חוטים שבה, כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים". אין מובן:

א) "ועשו להם ציצית..." ו"ונתנו... פתיל תכלת" הם שני ציוויים שונים¹⁴. והמספר "שמונה חוטים" אינו קשור לפרט של "פתיל תכלת", אלא למצות הציצית. כפי שרואה בן החמש למקרא, שגם בזמננו מקיימים את מצות ציצית ב"שמונה חוטים", למרות שאין לנו תכלת.

ואם כך, צריך היה רש"י, לכאורה, לבאר את הטעם של "שמונה חוטים", ענין הקשור למצות ציצית בכללותה – לפני פירושו על הפרט "פתיל תכלת". ומדוע הוא הופך את הסדר?

ב) השירה נאמרה בשביעי של פסח¹⁵.

(14) ראה גם מנחות לז, א. וראה אה"ח כאן ד"ה לדורותם: עדי ירצה כו'.
(15) רש"י בשלה יד, ה.

והיכן מוצא רש"י שמונה ימים מיציאת מצרים ועד אמירת השירה?

יש המפרשים¹⁶, ששמונת הימים מתחילים ממועד שחיטת הפסח. כי, כאשר שחטו בני ישראל את אלקי מצרים, הם כבר יצאו מרשות המצרים. אך אין מובן: יציאת מצרים התרחשה בפועל ביום ט"ו בניסן – "בעצם היום הזה"¹⁷. אף נתינת הרשות לכך על ידי פרעה – "קומו צאו מתוך עמי"¹⁸ (אשר אף היא נחשבת לפעמים כיציאת מצרים¹⁹) היתה בליל ט"ו. אך את הזמן של שחיטת הפסח, לפני שפרעה הסכים ליציאתם ממצרים, אי אפשר, לכאורה, להחשיב כזמן של "משיצאו ממצרים"²⁰?

ג) אמירת השירה אינה, לכאורה, ענין בפני עצמו, אלא היא שבת והודיה על קריעת ים סוף, שהיא עיקר יציאת מצרים. שהרי עד אז, אף לאחר שכבר יצאו ממצרים עדיין לא השתחררו מהפחד מפני המצרים העלולים להשיגם, ורק בקריעת ים סוף, כאשר "לא נשאר בהם עד אחד"²¹, השתחררו מהם לחלוטין²². ואם כך, צריך היה רש"י לומר "עד שנקרע הים"²³, וכיצד קשור לכך הענין "שאמרו שירה"?

ד) אילו היה רש"י אומר רק "שאמרו שירה" (ללא המלים "על הים"), ניתן היה לדעת

16 ג"א כאן.

17 בא יב, מא. גא.

18 שם, לא.

19 ראה טו, א. וראה גם ברכות ט, סע"א ופרש"י שם.
20 בבחי' כאן (טו, לח – ד"ה והטעם שהוכיח) וראה גם ש"ח כאן, שהחשבון ד'שמונה ימים" הוא לפי שבקרבות הלילה הולך אחר היום, וכונת רש"י ב"משיצאו ממצרים" היא לליל ט"ו [שהרי אמירת השירה היתה בשחרות שש"פ (רש"י בשלה שם)] שאו "נתן להם פרעה רשות לצאת". אבל: מה שהלילה הולך אחר היום הוא רק בקרבנות, ומכיון ש"משיצאו ממצרים" הו"ע הנתינת רשות (ולא אכילת קרבן הפסח), הרי בזה נמשך הלילה ליום שלאחריו.
21 בשלח יד, כח.

22 ראה בארובה לקו"ש ח"ג ע' 878-9.

23 ובפרט שממ"ש רש"י "שאמרו שירה על הים" – אף שגם באם ה"י' כתב רק "שאמרו שירה" היו יודעים שכוונתו לשירה זו, שהרי (א) זה בא בהמשך ל"משיצאו ממצרים", (ב) ה"בן חמש (למקרא)" לא למד עדיין ע"ד שירה אחרת – מוכח לכאורה שניקר הענין הוא (לא אמירת השירה, כ"א) הגם דק"ס.

לאיזו שירה כונתו²⁴. לשם מה הוא מוסיף את המלים "על הים"?

ה. מהו הקשר בין יציאת מצרים לבין מצות ציצית?

ההסבר לכל זאת הוא: על ידי שלשת הענינים הללו "מיסודו של רבי משה הדרשן" מתכוון רש"י לבאר את הקשר שבין הפסוק האחרון שבפרשה – "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים..." – לבין פרשת ציצית.

בתחילה אומר על כך רש"י שני פירושים: (א) "על מנת כן פדיתי אתכם שתקבלו עליכם גזרות"²⁵. (ב) "אני הוא שהבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לשאינה של בכור, אני הוא עתיד להבחין ולפרע מן התולה קלא אילן בבגדו ואומר תכלת היא"²⁶.

מובן בפשטות, מדוע צריך רש"י להביא שני פירושים:

לפי הפירוש הראשון קשה: הענין ש"על מנת כן פדיתי אתכם שתקבלו עליכם גזרות" קשור לכל המצוות, ומדוע נאמר "אני ה' אלקיכם..." רק עתה, ודוקא במצות ציצית²⁷? אמנם, מצות ציצית מביאה לידי "זוכרתם את כל מצות ה'", אך הכוונה בכך היא שקיום מצוה זו מביא לידי ענין נוסף של "וראיתם אותו", וראיה זו מביאה לידי "זוכרתם", ועל ידי כך מגיעים ל"ועשיתם" – לקיום כל המצוות, אך מצות הציצית עצמה היא מצוה אחת בלבד. ואם כך, ענין יציאת מצרים היה צריך להופיע במצות עבודה זרה אשר היא עצמה "ככל המצוות"²⁸, ולא במצות ציצית?

לכן מביא רש"י את הפירוש השני, שהקשר

24 כדלעיל הערה הקודמת.

25 ראה גם ספרי כאן.

26 ראה גם ב"מ סא, ב. ועד"ו הוא בספרי כאן.

27 ראה לקו"ש ח"ב ע' 87 ואילך, שמצד קושיא כוונתו מביא רש"י בפ' אחרי יח, ב פירוש ד' אומר. ע"ש בארובה. ולהעיר מפירוש שמיני יא, מה. קדושים יט, לו. אמור כב, לג. בהר כה, לח (וי"ל, שלכן מוסיף שם רש"י "אפילו הן כבודות עליכם"). ואכ"מ.
28 רש"י פ' פרשתנו טו, כב.

כת.

ויש לומר, אַז כשם ווי דאָס איז בנוגע צו כללות ענין הגלות וגאולה, אַזוי איז דאָס אויך בנוגע צו דעם מקום פרטי וואו מ'געפינט זיך אין „חצי כדור התחתון" – אַז היות אַז דאָס (דער „מקדש מעט") איז דער אָרט וואו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו האָט קובע געווען מקומו, אַלס דער מקור אויף הפצת המעינות חוצה בכל העולם כולו, ווערט דוקא אין און פון דעם אָרט אויפגעטאָן די גאולה און בנין בית המקדש השלישי, „מקדש אד' כוננו ידיך"²,

דאע"פ אַז מקומו איז אין ארץ הקודש, אין ירושלים עיר הקודש, על הר הקודש – איז אָבער וויבאלד אַז דאָס ווערט אויפגעטאָן דורך „מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"³, ובפרט אין סיום פון זמן הגלות דורך דער עבודה פון „יפוצו מעינותיך חוצה" – האָט מען אין דעם אָרט, און דוקא אין דעם אָרט, די גאַנצע צוגעגרייטקייט צום „מקדש אד' כוננו ידיך",

ביז אַז תיכף ומיד ווערט אין דעם אָרט דער גילוי פון „מקדש אד' כוננו ידיך" – וואָס דאָס קען דאָך כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו מאַנען און אויספירן, אַז צום אַלעם ערשטן ווערט דער גילוי פון „מקדש אד' כוננו ידיך" אין דעם אָרט („זיבן הונדערט און זיבעציק") וואו ער האָט געלעבט און געטאָן עבודתו במשך עשר שנים האחרונות שלו, דער סך-הכל פון כל עבודתו.

און דוקא דורך דעם סיום העבודה אין חצי כדור התחתון, ביז אין דעם תחתון תחתון ביותר – „הויבט מען אויף"⁴ און מ'איז מגלה

1 יחזקאל יא, טז. מגילה כט, א.

2 בשלח טו, יז.

3 תניא רפ"ז.

4 ראה תו"א בראשית ד, א. וראה לקו"ש ח"ח ע' 33.

הוספה

בשורת הגאולה

כז.

הפצת המעיינות דפנימיות התורה (”סתים” שבתורה, שעל ידה נעשית האחדות ד”סתים” דישאל עם ”סתים” דקוב”ה) חוצה, עד לחוצה שאין חוצה הימנו, כפי שנתחדש במיוחד בדורנו זה גם ובמיוחד בחצי כדור התחתון (שבו לא ה’ הגילוי דמ”ת), שבו נקבע מושבו של נשיא הדור, כ”ק מו”ח אדמו”ר, משה שבדורנו, ומשם מופצים המעיינות בכל קצוי תבל ממש, ובמשך יובל שנים (”עולם”), אשר, ע”י ההוספה בהפצת המעיינות חוצה (שכבר היתה באופן ד”די והותר”), „דע את אלקי אביך”⁵, „לדעתך”, זוכים תיכף ומיד ל”אותו הזמן . . . (ש)לא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה’ בלבד, ולפיכך יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה’ כמים לים מכסים”.

(משיחות ש”פ שלח, מבה”ח תמוז תנש”א)

- 1) ראה זחי”ג עג, א. לקו”ת ויקרא ה, ג. נצבים מו, א. ובכ”מ.
- 2) ראה אג”ק אדמו”ר מוהרי”צ ח”ב ע’ שלא. וש”נ.
- 3) כולל ובמיוחד בענין שהזמן גרמא, יובל שנים לכ”ח (”כח”) סיון (שמתברך מיום השי”ק זה) – ראה בארוכה שיחת כ”ח סיון (סה”ש תנש”א ע’ 635 ואילך).
- 4) קידושין טו, א. מכילתא ופרש”י משפטים כא, ו. – ולהעיר גם מלקו”ת פרשתנו מב, ד ואילך.
- 5) דה”א כח, ט. וראה תניא קרי”א קנו, ב. ובכ”מ.
- 6) כהבטחת מלך המשיח להבעש”ט – במענה לשאלתו אימת אתי מר – כשיפוצו מעיינותיך (דהבעש”ט) חוצה (אגה”ק דהבעש”ט – כש”ט בתחלתו).
- 7) רמב”ם בסיום וחותם ספרו, ”משנה תורה”.
- 8) ישעי’ יא, ט.

לקוטי

שלח

שיחות

וכשבת³¹, ואיננה רק מביאה לקיום כל המצוות.

לכן אומר רש”י ”שנאמר ועשיתם את כל מצותי” – ולא ”שנאמר וזכרתם את כל מצות ה’ ועשיתם אותם” – כי בפסוק האחרון נאמר שהציוציות מביאה לאחור מכן לראיה, אשר מביאה לידי זכירה ולעשיית כל המצוות. ואילו המשמעות של הפסוק ”ועשיתם את כל מצותי”, על פי הדרוש – של רבי משה הדרשן, היא, שעל ידי קיום ”ועשו... והיה לכם לציוציות” הרי זה ”ועשיתם” – כאילו מקיימים – ”את כל מצותי”³². כנאמר לפני כן³³ לגבי עבודה זרה ”ולא תעשו את כל המצות האלה”, שעבודה זרה עצמה היא ”מצוה אחת שהיא ככל המצוות”.

ולפי זה כבר מובן יותר מדוע נאמר ”על מנת כן פדיתי אתכם שתקבלו עליכם גזרותי” דוקא במצות ציוציות, כי מצות ציוציות שקולה כנגד ... כל מצותי”.

ז. כל פרטי הציוציות קשורים ליציאת מצרים

אך עדיין אין די בכך: כיון שכאמור לעיל, גם עבודה זרה ושבת שקולות כנגד כל המצוות, ואדרבה: מכך שהתורה מסמיכה את פרשת ציוציות לפרשיות של עבודה זרה ושל המקושש משום ש”אף היא (ציוציות) שקולה כנגד כל המצוות” מובן, שבעבודה זרה ואף בשבת ברור יותר שהן שקולות כנגד כל המצוות. אם כך, מדוע נאמר ”על מנת כן פדיתי אתכם שתקבלו עליכם

של יציאת מצרים למצות ציוציות אינו רק מפני שהציוציות מביאה לידי קיום כל המצוות, אלא מצד הציוציות עצמה – שכשם שהקדוש-ברוך הוא הבחין במצרים בין טיפה של בכור וכו’, כך הוא עתיד להבחין וליפרע מן התולה קלא אילן בבגדו ואומר תכלת היא.

אך גם לפי פירוש זה קשה: א) ”אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים” – זוהי יציאת מצרים עצמה, ולא מכת בכורות אשר רק הביאה ליציאת מצרים²⁹ ב) ”ונתנו... פתיל תכלת” – זהו פרט בלבד בפרשת ציוציות, ויותר מכך: כאמור לעיל בסעיף ד’, אין זה פרט במצות ציוציות עצמה (כמו, למשל, ”על כנפי בגדיהם” – שהציוציות חייבת להיות דוקא ”על כנפי בגדיהם”), אלא זהו ציווי נוסף. וקשה לומר, שכל הענין של ”אני ה’ אלתיכם...” קשור רק לציווי על התכלת, ובא בהמשך אליו.

לפיכך נזקק רש”י לפירוש הראשון – ”על מנת כן פדיתי אתכם שתקבלו עליכם גזרותי” – שבו אכן מדובר על יציאת מצרים עצמה, והוא קשור למצות הציוציות בכללותה, כדלעיל.

אך כיון ששני הפירושים אינם ”חלקים”, לכן ממשך רש”י ומוסיף ”ומיסודו של רבי משה הדרשן העתקתי...”, כדי להבהיר יותר את פירושו ”על מנת כן פדיתי אתכם שתקבלו עליכם גזרותי”, כפי שיוסבר להלן.

ו. מצות ציוציות כנגד כל המצוות

החידוש של רש”י בדבריו ”למה נסמכה...” הוא, שמצות ציוציות עצמה ”שקולה כנגד כל המצוות”, בדיוק כעבודה זרה³⁰

29) ו”ל שמצד קושיא כזו אין רש”י מסתפק ב”פ בהר שם בהפירוש ”הבחנתי כו” ומוסיף גם ”דבר אחר כו”.

30) דנוסף לזה ש”העובד ע”ז כופר בהקב”ה” (רש”י חולין ה, סע”א) – והרי האמונה בהקב”ה היא היסוד לכל המצות, הנה עוד זאת ששייכת היא גם לכל המצות גופא (ולא רק לאמונה, שהיא (רק) יסוד המצות), וכמ”ש רש”י (סו, כב) ”מה העובר .. ומגלה פנים” (וראה בארוכה לקו”ש שלח תש”נ).

31) שגם היא שייכת לא רק לאמונה במע”ב (יתרו כ, יא. תשא לא, יז. וראה רש”י חולין סז: והמחלל שבת כופר במעשיו ומעיד שקר שלא שבת הקב”ה במעשה בראשית), אלא גם למצות עצמן.

ועפ”ז מובן בפשטות מה שהווקק רש”י לכתוב ”וכן הוא אומר בעורא כו” ולא כמ”ש בפירושו על הש”ס (חולין שם).

32) ועי’ פרש”י דועשיתם את כל מצותי מלמדנו דציוציות שקולה כנגד כל המצות (שמוכרח הוא בפשוטו של מקרא, שהרי לא נאמרה כאן ראי’) – בנוילא מובן מש”נ עוה”פ ע”ד עשיית כל המצות (ראה ראב”ע, ספורנו ועוד) ולא הוצרך רש”י לבארו – אף ששואל בכפל ”אני ה’א” – עוד למה נאמר.

33) טו, כב, פירש”י שם.

גזרותי" (והכוונה היא לכל המצוות) דוקא בציצית?

לפיכך ממשיך רש"י ואומר, שכל פרטי מצות הציצית ("על כנפי בגדיהם"³⁴, "פתיל תכלת" ו"שמונה חוטים") הם "כנגד", או "על שם", כל הענינים של יציאת מצרים. ולכן נאמר "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" – "על מנת... שתקבלו עליכם גזרותי" – דוקא במצות ציצית, כי אין זו מצוה כללית סתם, אלא היא קשורה, בכל פרטיה, לכל פרטי יציאת מצרים.

ה. "על כנפי בגדיהם" – קשור לכל פרטי יציאת מצרים

לפי זה מובן מדוע בפירוש למלים "על כנפי בגדיהם" אין רש"י מסתפק בדבריו "כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים", אלא הוא גם מציין ש"על ארבע כנפות" הוא "כנגד ארבע לשונות של גאולה", למרות שבפרשתנו אין נאמר כלל שהציצית היא דוקא על בגד של ארבע כנפות – כי בהוספה זו מוכיח רש"י כיצד הענין של "כנפי בגדיהם" הוא כנגד כל עניני יציאת מצרים³⁵ – החל מ'הוצאתי' ועד 'ולקחתי' (אתכם לי לעם).

אך כיון שבפרשה שלנו לא נאמר כמה כנפות צריכות להיות, לכן אין רש"י יכול

להתחיל במלים "על ארבע כנפות...!", ולכן הוא מסביר תחילה ש"על כנפי בגדיהם" הוא "כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים". ולאחר שהוא כבר מציין ש"על כנפי בגדיהם" קשור ליציאת מצרים, הוא מוסיף ומבהיר, שחטופו הכנפות הוא כנגד ארבע לשונות של גאולה.

ט. "פתיל תכלת" – מכת בכורות למעלה ולמטה

כך גם לגבי "פתיל תכלת". בשני הטעמים שמביא רש"י לקשר של מכת בכורות לפתיל תכלת – "על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא", ו"צבע התכלת דומה לרקיע..." – הוא מתכוון להבהיר כיצד רמוזים בציצית כל פרטי מכת בכורות.

שהרי, במכת בכורות, אשר הכריחה את פרעה לומר "קומו צאו" – הגאולה – יש שני ענינים: (א) שיכול הבכורות שהיה כאן למטה, כדברי רש"י בהמשך "ומכתם היתה בלילה", (ב) היווצרותו של הענין למעלה – ברקיע, וזאת בזכות³⁶ דם פסח ומילה, וזה היה בין הערבים, כאשר שחטו בני ישראל את הפסח.

על כך אומר רש"י, ש"פתיל תכלת" רומז לשני הענינים: מצד המלה "תכלת", שמשמעותה "שכול" – "תרגום של שכול תכלא", מצביעה התכלת על שיכול הבכורות כאן למטה, שהיה בלילה. ומצד "צבע התכלת", אשר "דומה לרקיע המשחיר לעת ערב", הוא מראה על מכת הבכורות כפי שנוצרה למעלה ברקיע, לעת ערב.

אך מתעוררת השאלה: היכן אנו מוצאים, שפרט מסויים במצוה וכדומה רומז לענין כפי שהוא נגזר ברקיע?

לפיכך מצטט רש"י לפני פירושו את המלים "פתיל תכלת": "פתיל" קשור לכנף למעלה, והוא משתלשל ויורד למטה. בכך רומז "פתיל תכלת" למכת בכורות כפי שנמשכה מלמעלה, מהרקיע, ולא רק כפי שהיתה כאן למטה.

(36) פרי"ש בא יב, ו.

י. שמונה ימים – מהראשית ממש ועד הסיום המושלם

לאחר שאומר רש"י שפתיל תכלת רומז למכת בכורות גם כפי שנגזרה ברקיע, הוא ממשיך ואומר, ששמונת החוטים הם כנגד שמונה ימים וכו':

כשם שלגבי תחילת יציאת מצרים, אין מחשיבים רק את ליל ט"ו ניסן, שבו היתה מכת בכורות כאן למטה, שאו אמר פרעה "קומו צאו מתוך עמי", אלא מתחילים מהראשית ממש – מיום י"ד לעת ערב, כאשר נגזרה הגאולה, ומכת הבכורות, ברקיע,

כך גם, בקצה השני, לגבי השלמת יציאת מצרים, אשר היתה בקריעת ים סוף, כאשר "לא נותר בהם עד אחד", שאין מחשיבים רק את סיום יציאת מצרים כשלעצמו, אלא את השלמות המוחלטת של יציאת מצרים – כאשר התבטל אצל בני ישראל פחדם מפני המצרים – כאשר נתגלה לבני ישראל ש"לא נותר", וזאת כאשר "יורא ישראל את מצרים מת על שפת היס" – דבר שהשפיע עליהם עד כדי אמירת שירה³⁷.

זוהי המשמעות של "שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה", הכוללים את כל משך תקופת יציאת מצרים: מראשית יציאת מצרים ממש, כפי שהיתה עדיין "ברקיע", לפני התרחשותה למטה, ועד לסיום המושלם של יציאת מצרים, כאשר בני ישראל חשו וראו בשלמות את גאולתם מהמצרים.

(37) ומ"מ כתב רש"י גם "על היס" (ראה לעיל הערה 23) – כי זהו הגמר דיצי"מ, אלא שחוטף שיה' עד שגם ישראל ידעו והרגישו הגמר דיצי"מ, עד באופן שאמרו שירה, ככפנים.

יא. "ועשה טוב" מביא ליד אמירת השירה

מה'ענינים מופלאים" והרמוזים שבפירוש רש"י זה:

אחד ההבדלים שבין חוטי ה"תכלת" שבציצית לבין חוטי ה"לבן" הוא³⁸, שחוטי התכלת רומזים לעבודה הרוחנית של יראה, "סוד מרע"³⁹, ואילו חוטי הלבן רומזים לאהבה, "ועשה טוב".

וזהו ההסבר, בפנימיות הענינים, לכך שרש"י מפרש תחילה "פתיל תכלת", ולאחר מכן "ושמונה חוטים..." – כי תחילת העבודה היא סוד מרע, ומכך מגיעים לאחר מכן לקיום כללות מצות ציצית – "שמונה חוטים" – אשר "שקולה כנגד כל המצוות".

אך למרות זאת, מכך שבזמננו אין תכלת⁴⁰, וכל שמונת החוטים (אף אלו שקשורים מצד עצמם ל"תכלת") הם "לבן", נלמדת ההוראה, שהעבודה העיקרית⁴¹ היא בקו האהבה. ובמיוחד על פי פנימיות התורה, הרי אומר רבי שמעון בר יוחאי: "אנן בחביבותא תליא מילתא"⁴²,

ועל ידי כך מגיעים לכל הדרגות (שמונה ימים) של "יציאת מצרים", אשר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"⁴³, ועד לאמירת שירה – "ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו"⁴⁴, בקרוב ממש.

(משיחת ש"פ שלח תשכ"ה)

(38) ראה לקו"ת פרשתנו מד, א. קרח נג, ג ואילך. (39) וזה מתאים גם עם פרי"ש "פתיל תכלת ע"ש שכול בכורות" – שבירת התוקף (בכור) דקלפיה.

(40) פ"ח שער הציצית פ"ה. לקו"ת פרשתנו מה, ד. (41) להעיר ממרו"ל: לית פולחנא כפולחנא דרהימנותא (ח"ג רסו, א). וראה קונטרס העבודה פ"ג. ס' הערכים – חב"ג ח"א ע' רצו ואילך ובהנמטן שם.

(42) א"ר קרוב לתחלתו – וח"ג קכת, א. וראה שיחת ש"פ נשא תשל"א.

(43) מיכה ז, טו.

(44) פסחים קטו, ב – כגירסת הרי"ף, רא"ש וכו'. וראה תוס' שם (ממכילתא) דיוק הל' "שיר חדש" – ל' זכר.